

Т.В. Барна, канд. геол.-мін. наук,
К.О. Кислова, М.Т. Сисун

Державний вищий навчальний заклад „Національний
гірничий університет“, м. Дніпропетровськ, Україна,
e-mail: nv.ngu@ukr.net

ЖУРНАЛ „НАУКОВИЙ ВІСНИК НГУ“ У СФЕРІ НАУКОВИХ КОМУНІКАЦІЙ: СЬОГОДНІ І ЗАВТРА

T.V. Barna, Cand. Sci. (Geol.-Min.),
K.O. Kyslova, M.T. Sysun

State Higher Educational Institution „National Mining
University“, Dnipropetrovsk, Ukraine, e-mail: nv.ngu@ukr.net

JOURNAL “SCIENTIFIC BULLETIN OF NATIONAL MINING UNIVERSITY” IN SCIENTIFIC COMMUNICATIONS CHANNELS: TODAY AND TOMORROW

Публікація матеріалів у спеціалізованих виданнях є не лише способом наукової комунікації, але й дає значний імпульс розвитку відповідної області наукового знання. За останні два роки провідне видання Національного гірничого університету „Науковий вісник НГУ“ зазнало значних змін.

Створення електронної версії наукового видання і залучення до якомога більшого числа міжнародних он-лайн баз наукової періодики є пріоритетним напрямом розвитку і просування нашого наукового журналу.

Об'єднання наукових видань в єдину базу вимагає стандартизації у викладі інформації і приведенні кожного видання до певного рівня. Журнали, що видаються в країнах СНД, повинні здолати додаткову перешкоду – мовний бар'єр.

Редакцією розроблена нова концепція розвитку журналу, уточнена мета і завдання нашого видання. Кардинально поліпшений дизайн журналу, розроблений новий макет внутрішнього блоку і обкладинки на рівні сучасних наукових видань, збільшений удвічі обсяг випуску, введена нова рубрикація, змінена періодичність випуску – 6 разів на рік. Додатково введені нові англійські сторінки: титульна, склад редколегії і зміст. Змінений склад редколегії, в основному, за рахунок залучення зарубіжних учених.

Уперше за роки існування журналу отриманий міжнародний код видання (ISSN), а також код електронного видання (E-ISSN), створена і постійно удосконалюється Інтернет-сторінка видання трьома мовами (українською, російською, англійською), а також сторінка у Вікіпедії. Внесені кольорові вставки рекламодавців і матеріалів інноваційних розробок учених Національного гірничого університету (НГУ). Також наводиться інформація щодо нових монографій і наукових розробок НГУ, що запропоновані до впровадження у виробництво, конференцій, спеціальностей аспірантури і докторантури і тому подібне.

Необхідно відмітити, що, окрім зовнішнього оформлення, кардинально змінений внутрішній зміст журналу: зусиллями редакції значно підвищений науковий рівень статей, що подаються до публікації. Усі рукописи проходять 3–4 рівні рецензування, включаю-

чи зовнішнє. Редакція провела роботу із встановлення стандартів етичної поведінки всіх залучених до публікації сторін: авторів, рецензентів, редакторів.

НГУ, як видавець, не лише підтримує наукові комунікації та інвестує в цей процес, але також несе відповідальність за дотримання всіх сучасних рекомендацій до опублікованої роботи. У зв'язку з цим розроблені і розміщені на сайті „Наукового вісника“ матеріали щодо видавничої політики журналу, етичних норм для авторів публікацій і Ліцензійний договір на використання твору.

Анотації більшості статей раніше не давали чітку інформацію щодо цілей, методів і результатів досліджень. Часто автори в анотації повторювали назву статті, загальними словами описували свою роботу. Ключові слова не відбивали характерні особливості роботи і не дозволяли використовувати їх як пошукові. Такі анотації не відповідали вимогам, що пред'являються міжнародними наукометричними базами даних до наукових публікацій, і з 2012 року замінені рефератами.

Замість неінформативних коротких анотацій введено об'ємне (200–300 слів) чітко структуроване реферування статей, що привертає належну увагу читачів, особливо іноземних, до публікацій.

Починаючи з 2012 р. розміщення повних текстів статей на сайті журналу і доступ до них на сайті Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського здійснюється з ембарго-доступом на один рік. Реферат на цей період стане єдиним доступним інформаційним джерелом, що приверне увагу дослідників до публікованої роботи.

Редакція журналу мотивує авторів до роботи з сучасними джерелами інформації, оскільки посилання на застарілі літературні джерела викликає зауваження міжнародних експертів і сумніви відносно актуальності матеріалу, викладеного у статті. У першу чергу це стосується сфери технічних наук.

До того ж, як свідчить аналіз інформації з журналу „Бюлетень ВАК України“, використання застарілих літературних джерел і відсутність аналізу робіт зарубіжних авторів стали однією з головних причин відхилення цілого ряду кандидатських і докторських дисертацій Вищою Атестаційною Комісією України. Крім того, це автоматично відкидає статтю, що має посилання на джерела десятирічної давності, а з нею

й увесь журнал, до числа аутсайдерів при будь-якій рейтинговій оцінці експертів міжнародних наукометричних баз даних.

Роботи, що не відповідають вимогам ВАК України і редакційної колегії, редакцією відхиляються. Жорсткі вимоги до форми і, головне, до змісту статей, викликають іноді невдоволення авторів. Ця вимогливість виправдана, оскільки викликана необхідністю відповідності критеріям міжнародних наукометричних баз даних, передусім SCOPUS, і підвищенням рейтингу організації-видавця.

Журнал „Науковий вісник Національного гірничого університету“ поширюється за передплатою основною державною структурою „Укрпошта“ і передплатними агентствами: „Укрінформнаука“ та „Ідея“.

В Україні в останні роки приділяється особлива увага просуванню наукових видань у світові інформаційні ресурси. У 2009 р. Президія НАН України прийняла рішення щодо розгортання системи постійного моніторингу наукового потенціалу суб'єктів наукової діяльності України за показниками бази даних Scopus.

У цьому ж році Комітет із Держпремій України затвердив нову редакцію Інструкцій щодо порядку висунення робіт: в анотаціях автори зобов'язані вказувати загальну кількість статей, опублікованих у міжнародних журналах, що містяться в базі даних SCOPUS, загальний ідентифікатор SJR (SCImago Journal Rank) і загальний індекс цитування робіт-претендентів.

24 грудня 2009 р. МОН України прийняв показник „Кількість публікацій у наукометричній міжнародній базі даних Scopus“ для оцінки результативності наукової і науково-технічної діяльності вищих навчальних закладів. „Положення про дослідницький університет“ регламентує мінімальну кількість наукових робіт, яку співробітники університету повинні публікувати щорічно у виданнях, індексованих базами даних Web of Science і/або Scopus, для надання (підтвердження) свого статусу дослідницького університету.

За всі роки SCOPUS проіндексував зміст 35 українських журналів. Станом на 2010 р. індексуються поточні випуски 20 українських журналів, із них тільки 2 видаються ВНЗ.

У березні 2012 року отримано позитивне рішення експертної комісії щодо включення журналу „Науковий вісник НГУ“ до міжнародної наукометричної бази SCOPUS видавництва Elsevier B.V. Таким чином, НГУ стане третім українським ВНЗ, чие видання індексується SCOPUS. Це підтверджує високий науково-освітній рівень Національного гірничого університету.

У травні 2012 року отримано запрошення від EBSCO Publishing на включення нашого журналу в базу даних платформи EBSCOhost на комерційній основі. Крім того, наш журнал уже включений до бази даних Міжнародного Каталогу періодичних видань Ulrich's Web Global Serials Directory, до каталогу періодичних видань ResearchBib, до бази даних IndexCopernicus Journals Master List, до загально-

державної реферативної бази даних „Україніка наукова“ і РЖ „Джерело“

У 2011 р. підписаний договір щодо співпраці з ВІНІТІ РАН, регулярно відсилаються випуски журналу для реферування наших статей і публікації інформації в Реферативному журналі і базах цього інституту.

У 2011–2012 рр. подані он-лайн заявки на включення журналу до міжнародної бази даних Web of Science, платформи Thomson Reuters Web of Knowledge і наступні Тематичні бази даних: із розробки родовищ корисних копалини, геології, механіки, електротехніки Compendex, із геології, екології, фізичної географії GEOBASE (видавництво Elsevier B.V.); з інформаційних технологій, управління, електротехніки INSPEC (видавництво The Institution of Engineering and Technology), до Універсальної бази видань Росії і країн СНД East View.

Високі вимоги редакції журналу до матеріалів, що надаються для публікації, покращують якість їх подачі, працюють на підвищення престижу Національного гірничого університету та його рейтингу в наукових сферах, розширюють коло вчених, ознайомих із дослідженнями співробітників НГУ і інших організацій.

Ми закликаємо авторів відповідально підходити до підготовки матеріалів, виконувати вимоги і дотримуватися етичних норм публікації, подавати тільки ті статті, що відповідають профілю журналу. Наше спільне завдання полягає в тому, щоб кожна опублікована стаття посилювала позиції журналу, зміцнювала його авторитет, працювала на підвищення рейтингу НГУ.

Адже статті, що виконані за міжнародними критеріями, підвищують науковий престиж авторів і, одночасно, рівень їх кваліфікації, розширюють кругозір дослідників, дають можливість бути в курсі новітніх тенденцій і розробок у своїй і суміжних галузях науки, сприяють спілкуванню і проведенню спільних робіт з українськими і зарубіжними вченими з тематики своїх досліджень.

Ми сподіваємося на прояв активної зацікавленості з боку авторів до ознайомлення з новими можливостями, що відкриваються перед ними. Адже творці он-лайн баз наукової періодики, а також інших програмних продуктів, дають ученим нові сучасні інструменти як для оптимізації наукової діяльності, так і для активного просування результатів своєї роботи.

Процес інтеграції світової науки на базі інтернет-технологій поступово залучає і українських учених, які незабаром стануть не лише активними постачальниками наукової інформації, але й користувачами наукометричних баз. Таким чином, уже сьогодні передові вчені повинні скласти уявлення щодо таких понять як індекс цитування, цитованість статті й автора, індекс Хірша, імпакт-фактор наукового журналу і так далі. Знання принципів, що покладені в основу розрахунків цих показників, і способів їх використання сприяє вдосконаленню творчого науково-дослідного процесу, рішенню завдань комерціалізації науки.